

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes
vispārīgais administratīvais akts Nr. 14.1-07/5916

Rīgā 2023. gada 15. augustā

Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa – Dzīvojamā ēka –
izmantošanas un saglabāšanas norādījumi

Norādījumi izdoti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajam valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa – Dzīvojamā ēka (turpmāk tekstā – arhitektūras piemineklis) izmantošanai un saglabāšanai.

Adresāts: valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa vai tā daļas īpašnieks (valdītājs).

Pamatojums: Norādījumi izdoti, pamatojoties uz likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 5. pantu un Ministru kabineta 26.10.2021. noteikumiem Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi", nosakot kultūras pieminekļa, tā teritorijas un aizsardzības zonas uzturēšanas režīmu un saimnieciskās darbības ierobežojumus, kā arī darbības, kuras var veikt bez Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes (turpmāk tekstā – Pārvaldes) atļaujas, lai novērstu saglabājamo un aizsargājamo kultūrvēsturisko vērtību iznīcināšanu vai bojāšanu, kā arī pamatojoties uz Administratīvās atbildības likumu.

Kultūras pieminekļa statuss: Arhitektūras piemineklis iekļauts Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. Informācija par Arhitektūras pieminekli pieejama informācijas sistēmā "Mantojums" (<https://mantojums.lv>).

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklim noteiktā aizsardzības zona norādīta informācijas sistēmā "Mantojums" (<https://mantojums.lv>, sadaļā "Režīmi un ĢEO").

Norādījumi attiecināmi uz valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa ar aizsardzības numuru un adresi:

Aizsardzības Nr.	Nosaukums	Adrese	Kadastra apzīmējums
5374	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Baznīcas iela 4	1300 010 2015 001
5391	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Bulduru prospekts 10	1300 007 1901 001
5406	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Bulduru prospekts 82/84, k-lit.4	1300 004 4109 004
5418	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Bulduru prospekts 138	1300 004 5101 001
5436	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Dubultu prospekts 107	1300 012 1206 001
5443	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Dzintaru prospekts 52/54	1300 008 1803 002
5452	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Dzintaru prospekts 49lit.1	1300 008 1402 001
5497	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Jūras iela 6	1300 009 2106 001
5498	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Jūras iela 8	1300 009 2201 001

5499	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Jūras iela 13/15	1300 009 1404 001
5506	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Jūras iela 33lit.1	1300 009 1504 001
5661	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Rotas iela 3lit.1	1300 004 2302 001
5683	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Stendes iela 11	1300 007 7304 001
5686	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Strēlnieku prospekts 58lit.3	1300 011 2001 003
5703	Dzīvojamā ēka	Jūrmala, Tirgoņu iela 18lit.1	1300 009 4021 001
6520	Dzīvojamā ēka	Rīga, Ģertrūdes iela 23/25	0100 022 0044 001
6528	Dzīvojamā ēka	Rīga, Tērbatas iela 33/35	0100 022 0060 001
6582	Dzīvojamā ēka	Rīga, Grēcinieku iela 18	0100 001 0140 002 0100 001 0140 001
6586	Dzīvojamā ēka	Rīga, Kalēju iela 45	0100 003 0130 001
6597	Dzīvojamā ēka	Rīga, Pils iela 21	0100 007 0005 001 0100 007 0005 002
6601	Dzīvojamā ēka	Rīga, Tirgoņu iela 10	0100 007 0094 001
6604	Dzīvojamā ēka	Rīga, Riharda Vāgnera iela 13	0100 002 0056 001
6613	Dzīvojamā ēka	Rīga, Kandavas iela 2; Volfšmita muižiņa	0100 064 0082 013
6693	Dzīvojamā ēka	Rīga, Elizabetes iela 33	0100 019 0050 001
7461	Dzīvojamā ēka	Rīga, Krišjāņa Barona iela 3	0100 021 0053 001
7568	Dzīvojamā ēka	Rīga, Aleksandra Čaka iela 55	0100 029 0125 001
7572	Dzīvojamā ēka	Rīga, Aleksandra Čaka iela 67/69	0100 033 0078 001
7626	Dzīvojamā ēka	Rīga, Matīsa iela 16	0100 028 0086 001
7687	Dzīvojamā ēka	Rīga, Tērbatas iela 49/51	0100 022 0037 001
7726	Dzīvojamā ēka	Rīga, Meža iela 4a; Āgenskalns	0100 058 0032 001
7793	Dzīvojamā ēka	Rīga, Aleksandra Čaka iela 70	0100 033 0079 001
7868	Dzīvojamā ēka	Rīga, Matīsa iela 44	0100 033 0092 001
8092	Dzīvojamā ēka	Rīga, Kapseļu iela 23	0100 059 0215 001
8847	Dzīvojamā ēka	Rīga, Krāmu iela 3	0100 007 0076 002 0100 007 0076 001
8901	Dzīvojamā ēka	Rīga, Smilšu iela 8	0100 008 0132 001

1. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa saglabājamās vērtības:

1.1. celtnes/būves telpiskais risinājums ainavā, vidē (pilsētvides ainavā, lauku ainavā);

1.2. būves kārtojums;

1.3. plānojuma struktūra (vispārējie telpu izkārtojuma pamatprincipi);

1.4. plānojums (kā nemaināma un visās detaļās saglabājama vērtība);

1.5. konstruktīvā sistēma;

1.6. konstruktīvie elementi;

1.7. velvēti pārsegumi;

1.8. vienkārša fasādes (fasāžu) arhitektūra;

1.9. dekoratīvi bagāta fasādes (fasāžu) arhitektūra;

1.10. fasāžu koloristika (krāsojums);

1.11. īpaši mākslinieciskie elementi fasādes (portāli, arkādes, balustrādes, skulpturāli veidojumi, epitāfijas, mozaīkas, metālkalumi u.c.);

- 1.12. torņi;
- 1.13. jumta forma;
- 1.14. jumta torņu smailes ar izteiktu silueta nozīmi;
- 1.15. jumta un torņu smaiļu dekoratīvie noformējuma elementi (vējraži, krusti, gaiši u.c.);
- 1.16. jumta iesegums;
- 1.17. ailu aizpildījumi;
- 1.17.1. oriģinālie logi (to apdares elementi);
- 1.17.2. oriģinālās ārdurvis (durvju vērtnes, to apdares elementi, virslogi);
- 1.17.3. oriģinālās iekšdurvis (durvju vērtnes, to apdares elementi);
- 1.17.4. oriģinālie slēgi;
- 1.17.5. oriģinālie režģi;
- 1.18. vitrāžas;
- 1.19. interjeru dekoratīvā apdare (sienu, griestu, grīdas);
- 1.20. īpaši mākslinieciskie elementi interjeros (skulpturāli veidojumi u.c.);
- 1.21. sienu un griestu gleznojumi;
- 1.22. būvgaldniecības izstrādājumi (sienu paneļi, iebūvētās mēbeles, iekšējie slēgi u.c.);
- 1.23. kāpņu izveidojums, margas un apdare;
- 1.24. lifta risinājums un apdare;
- 1.25. apkures sistēmas elementi (krāsnis, sildķermeņi u.c.);
- 1.26. žogi un to detaļas;
- 1.27. vārti;
- 1.28. parki, dārzi, skvēri (to telpiskā kompozīcija, plānojums, celiņu sistēma u.c.);
- 1.29. mākslīgā reljefa veidojumi (vaļņi, terasējums u.c.);
- 1.30. ārtelpas detaļiekārtas (ārtelpu iekārtojuma elementi – paviljoni, tiltiņi, soli, kāpnes, skulptūras, strūklakas, apgaismes ķermeņi u.c.).

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes izvirzītās prasības:

2. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi un tā teritorijā:

2.1. Uzturēšanas režīms:

2.1.1. Fiziskajām un juridiskajām personām jānodrošina, lai tiktu saglabāts valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, kas ir to īpašumā (valdījumā). Valsts īpašumā esošo valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa saglabāšanu nodrošina tā valdītājs.

2.1.2. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašnieka (valdītāja) pienākums ir: ievērot likumus un citus normatīvos aktus, kā arī Pārvaldes norādījumus par valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu; informēt Pārvaldi par katru bojājumu, kas radies īpašumā (valdījumā) esošajam valsts nozīmes arhitektūras piemineklim; laikus informēt Pārvaldi par būvniecības iecerēm un jebkuru saimniecisko darbību, kas pārveido valsts nozīmes arhitektūras pieminekli.

2.1.3. Lai nodrošinātu valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzību, ir noteikta aizsardzības zona. Ar valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonu un tās uzturēšanas režīmu var iepazīties informācijas sistēmas "Mantojums" (<https://mantojums.lv>) sadaļā "Režīmi un ĢEO".

2.1.4. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekli izmanto tā sākotnējai funkcijai vai kultūras, izglītības, zinātnes, tūrisma, saimnieciskiem vai citiem mērķiem tā, lai tiktu saglabāts valsts nozīmes arhitektūras pieminekļis un kultūrvēsturiskā vide tās teritorijā un aizsardzības zonā.

2.1.5. Lai nodrošinātu valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa uzturēšanu un saglabāšanu, īpašniekam (valdītājam) savlaicīgi un regulāri jāveic valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa apsekošana (vizuālā apskate), lai noskaidrotu bojājumus un iespējamās apdraudējumus, īpašu uzmanību pievēršot ēkas jumtam, lietusūdens novadīšanas sistēmas elementiem, fasādēm, pamatiem un ailu aizpildījumam. Ja valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi saglabājušies vēsturiskie interjeri, īpašniekam (valdītājam) jāveicina to saglabāšanai atbilstošs mikroklimats, izvairoties no straujām mitruma un temperatūras svārstībām.

2.1.6. Lai nodrošinātu valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa teritorijas uzturēšanu un saglabāšanu, īpašniekam (valdītājam) savlaicīgi un regulāri jāveic teritorijas uzturēšana, saglabājot vēsturisko labiekārtojuma raksturu (t.sk. žogus, stādījumus), nepieļaujot pašizsējas koku un krūmu augšanu, kas var bojāt valsts nozīmes arhitektūras pieminekli.

2.1.7. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa uzturēšanu, konservāciju, remontu un restaurāciju veic ēkas īpašnieks (valdītājs) par saviem līdzekļiem, pieaicinot attiecīgus speciālistus darbu veikšanai.

2.2. Saimnieciskās darbības ierobežojumi:

2.2.1. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekli ir aizliegts iznīcināt. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa pārveidošana vai tās oriģinālo daļu aizstāšana ar jaunām daļām pieļaujama tikai tad, ja tā ir labākā iespēja, kā saglabāt valsts nozīmes arhitektūras pieminekli, vai arī tad, ja pārveidojuma rezultātā nepazeminās valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa vērtība.

2.2.2. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa konservācijā, remontā un restaurācijā lieto oriģinālam un vēlāku laiku vērtīgiem uzslāņojumiem atbilstošus un ar tiem saderīgus materiālus.

2.2.3. Ja paredzēti valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa pārveidošanas darbi, kas rada izmaiņas valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa saglabājamajās vērtībās, nepieciešams saņemt Pārvaldes atļauju izpētes, konservācijas vai restaurācijas darbiem.

2.2.4. Pārvalde valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašniekam (valdītājam) izsniedz darbu atļauju, pamatojoties uz iesniegumu, kurā norādīta paredzamā darbu vieta, apjoms un izpildīšanas veids. Atļauju izsniedz pēc veicamo darbu dokumentācijas saskaņošanas Pārvaldē. Projektā, vadoties no darbu rakstura un apjoma, ietver vizuālās fiksācijas dokumentus, projekta darba uzdevuma aprakstu, metodiku, izmantojamo materiālu pamatojumu un citu nepieciešamo informāciju darbu veikšanai.

2.2.5. Dokumentācijas izstrādē un darbu veikšanā ir jāpieaicina sertificēti vai diplomēti restauratori (u.c. speciālisti) ar pieredzi arhitektūras pieminekļu remontēšanā, konservācijā, restaurācijā un rekonstrukcijā. Darbi veicami restauratoru un speciālistu uzraudzībā.

2.2.6. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašnieks (valdītājs) 10 dienas pirms darbu sākšanas par tiem rakstiski informē Pārvaldes Rīgas reģionālo nodaļu.

2.2.7. Pēc darbu pabeigšanas un Pārvaldes atzinuma par darbu atbilstību saņemšanai, 3 mēnešu laikā jāiesniedz pārskatu (restaurācijas darbu atskaite) par veiktajiem darbiem.

2.2.8. Kultūras pieminekļa energoefektivitātes uzlabošana un inženiertīklu ierīkošana, ja netiek pārveidota ēkas arhitektūra un tās ārējais veidols, kā arī netiek nomainīti vēsturiskie logi, durvis un netiek skarti vēsturiskie interjeri, veicama pēc konsultēšanās ar Pārvaldi.

2.2.9. Kultūras pieminekļa vides pieejamības risinājumi īstenojami pēc konsultēšanās ar Pārvaldi. Vides pieejamības risinājumus izstrādā diplomēts arhitekts ar pieredzi kultūras mantojuma saglabāšanā, tie nedrīkst pārveidot kultūras pieminekļa saglabājamās vērtības, nepasliktina kultūras pieminekļa uztveri un nerada no publiskās ārtelpas vizuāli uztveramas izmaiņas kultūras pieminekļa ārējā veidolā.

2.2.10. Par valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības noteikumu pārkāpšanu var tikt piemērota administratīvā atbildība.

2.3. Darbības, kuras var veikt bez Pārvaldes atļaujas:

2.3.1. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa kopšanai, uzturēšanai un citai saimnieciskai darbībai, kas tiek veikta izmantojot oriģinālam atbilstošus materiālus un tehnoloģiju, to nepārveido un nesamazina pieminekļa kultūrvēsturisko vērtību.

3. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonā:

3.1. Uzturēšanas režīms:

3.1.1. Valsts nozīmes arhitektūras piemineklim pieguļošajā teritorijā – īpašuma vai aizsardzības zonas robežās, lai nodrošinātu valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa un tam raksturīgās vides saglabāšanu, kā arī nepieļautu vai samazinātu dažāda veida negatīvu ietekmi uz konkrēto valsts nozīmes arhitektūras pieminekli, īpašniekam (valdītājam) jāuztur: apkārtnē raksturīgā ainava un vēsturiskā plānojuma struktūra (ko veido tās elementi – ceļu tīkls ar vēsturisko ieseguma veidu, stādījumi, alejas, meži, lauki, pļavas, to kontūras, raksturīgā veģetācija, vēsturiski raksturīgā apbūve, vēsturiskais labiekārtojuma raksturs, vēsturiskas inženierbūves); piekļūšanas iespēja valsts nozīmes arhitektūras piemineklim (brīva vai daļēji ierobežota); valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa netraucētas uztveres iespēja no tradicionāliem vai nozīmīgiem skatu punktiem; raksturīgā, vēsturiski nozīmīgā ainava skatā no valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa.

3.2. Saimnieciskās darbības ierobežojumi:

3.2.1. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonā jāsaglabā tā vēsturiski nozīmīgais plānojums un telpiskā struktūra, kultūrslānis (ja valsts nozīmes arhitektūras pieminekļis atrodas arheoloģiskā pieminekļa teritorijā), atbilstošo vidi, ainavu, apzaļumošanas un labiekārtošanas raksturu, kā arī jānodrošina valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa netraucēta vizuālā uztvere.

3.2.2. Nepieciešams saņemt Pārvaldes atļauju, ja paredzama darbība valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonā, kas pārveido vidi un ainavu ap valsts nozīmes arhitektūras pieminekli, kultūrslāni (ja valsts nozīmes arhitektūras pieminekļis atrodas arheoloģiskā pieminekļa teritorijā), kā arī valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa vizuālo uztveri.

3.2.3. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašnieka (valdītāja) pienākums ir laikus informēt Pārvaldi par būvniecības iecerēm un jebkuru saimniecisko darbību savā īpašumā, kas pārveido apkārtnē vidi valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības zonas robežās vai kas var ietekmēt valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa saglabāšanu, piekļūšanu tai vai tās vizuālo uztveramību.

4. Citi noteikumi:

4.1. Priekšlikumu par valsts nozīmes pieminekļa statusa piešķiršanu objektam vai tā izslēgšanu no kultūras pieminekļu saraksta izvērtē Pārvalde.

4.2. Arhitektūras pieminekļa saglabājamās vērtības ir iekļautas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistrā, kurš ir pieejams kultūras mantojuma pārvaldības informācijas sistēmā "Mantojums" (<https://mantojums.lv/cultural-objects>).

4.3. Arhitektūras pieminekļa saglabājamās vērtības reģistrā precizē Pārvalde:

4.3.1. Saglabājamo vērtību precizēšanu Pārvalde veic esošā aizsargājamā objekta ietvaros, ja veiktie precizējumi nemaina kultūras pieminekļa vērtības grupu un ja iestāties vismaz viens no šādiem gadījumiem: saņemti jauni izpētes, arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas materiāli; aktualizēta vērtību apzināšana; veikta

kultūras pieminekļa atjaunošana, konservācija, restaurācija, pārbūve; kultūras piemineklim konstatēti neatgriezeniski bojājumi; iesniegts kultūras pieminekļa īpašnieka (valdītāja) pamatots ierosinājums saglabājamo vērtību precizēšanai.

4.4. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekli var atsavināt, ja par nodomu to atsavināt īpašnieks ir paziņojis Pārvaldei un nākamais tā īpašnieks ir iepazinies ar Pārvaldes izsniegto vispārējo normatīvo aktu valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa izmantošanai un saglabāšanai.

4.5. Ja īpašnieks atsavina valsts nozīmes kultūras pieminekli, valstij ir pirmpirkuma tiesības. Lēmumu par valsts pirmpirkuma tiesību izmantošanu vai atteikšanos no tām pieņem Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde. Kārtību, kādā Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde pieņem attiecīgo lēmumu, kā arī valsts nozīmes kultūras pieminekļu pirmpirkuma tiesību realizācijas kārtību un termiņus nosaka Ministru kabinets.

4.6. Arhitektūras pieminekļa teritorijā nedrīkst izvietot eksplozīvas, ugunsnedrošas, ķīmiski aktīvas un atmosfēru piesārņojošas vielas, kas var to apdraudēt, kā arī iekārtas, kas izraisa vibrāciju un vidi degradējošas materiālu krautuves un izgāztuves. Arhitektūras piemeklī nodrošināma ugunsdrošība un optimāla hidroģeoloģiskā situācija.

4.7. Ja, atsavinot valsts nozīmes arhitektūras pieminekli, īpašnieks konstatē aizdomīga darījuma pazīmes, tas ir, darījumu vai darbību ar kultūras pieminekļiem, kas rada aizdomas, ka tajā iesaistītie līdzekļi ir tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā, tai skaitā, līdzekļiem, kuri pieder personai vai kurus tieši vai netieši kontrolē persona, kura ir iekļauta uz Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma pamata Ministru kabineta sastādītajā sankciju subjektu sarakstā (<https://sankcijas.fid.gov.lv/>), vai saistīti ar terorisma un proliferācijas finansēšanu vai šādu darbību mēģinājumu, īpašnieks par to nekavējoties ziņo Finanšu izlūkošanas dienestam (<https://www.fid.gov.lv/lv>), informāciju iesniedzot Finanšu izlūkošanas datu saņemšanas un analīzes sistēmā. Īpašnieks informē Pārvaldi par to, ka šāds ziņojums ir iesniegts Finanšu izlūkošanas dienestā, sniedzot vispārīgu darījuma aprakstu.

5. Apstrīdēšanas kārtība:

5.1. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo daļu Administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam (publicēts Latvijas Republikas oficiālajā izdevējā "Latvijas Vēstnesis").

5.2. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 76. panta pirmo un otro daļu, 77. pantu un 79. panta pirmo daļu Administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Pārvaldes vadītājam, iesniedzot iesniegumu Nacionālajā kultūras mantojuma pārvaldē Mazajā Pils ielā 19, Rīgā, LV-1050; pasts@mantojums.lv.

Konsultācijas par kultūras pieminekļa saglabāšanu un uzturēšanu Jūs varat saņemt Pārvaldes Rīgas reģionālajā nodaļā (adrese: Pils iela 22, Rīga, LV-1050; e-pasta adrese: riga@mantojums.lv; tālrunis 67213757, 66164796).

Rīgas reģionālās nodaļas vadītāja *I. Marta*